

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Türkiye'nin yaş kayısı üretiminin %55'ini, kuru kayısı üretimini ise %85'ini Malatya tek başına karşılamaktadır. Malatya'da yaklaşık 8 milyon ÇKS kayıtlı, 3 milyon ÇKS kaydı olmayan toplam 11 Milyon kayısı ağacından yıllık ortalama 100 - 110 bin ton kuru kayısı elde edilmektedir.

Kayısı sadece Malatya'nın değil, Türkiye'nin de önemli gelir kaynaklarından biridir. Dünya kuru kayısı ticaretinin ortalama % 80-85'ini elinde tutan Malatya, kayısı ihracatıyla ülkeye yılda ortalama 350 Milyon dolar girdi sağlamaktadır. Türkiye en fazla kuru kayısı ihracatı Rusya, ABD, Almanya, Fransa ve Birleşik Krallık ülkelerine yapmaktadır.

Dünyanın kayısı üretiminde tek elci gücü elinde bulunduran Malatya bu gücü kullanamamanın sıkıntısını yaşamaktadır. Malatyalılar kayısının üretiminin ve tüketiminin çeşitlendirilmesi, pazarlamasının genişletilmesi ve sonuçta 350 milyon dolarlık girdinin 2'ye 3'e katlanmasını istemektedir. Kayısı ile ilgili sorunların çözülmesi için projeler hazırlanması, hazırlanan projelerin de dikkate alınması talep edilmektedir.

Bu çerçevede; Türkiye genelinde kayısı sektöründe görev alan üretici, tüccar, ihracatçı, üniversite ve araştırma kuruluşlarının temsil edileceği Ulusal Kayısı Konseyi'nin ürünün tanıtımı ve pazarlanması noktasında büyük katkıları olacaktır. 2010 yılından beri Gıda Tarım ve Hayvancılık Bakanının masasında bekleyen Ulusal Kayısı Konseyi kurulmasıyla ilgili yönetmeliğin bir an önce hayata geçirilmesi beklenmektedir.

Gıda Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı kamu spotları hazırlatarak, tanıtım noktasında büyük eksiklikler yaşayan kayısı ürününün hem yurt içinde hem de yurt dışında satışını artıracak girişimlerde bulunması beklenmektedir.

Kayısı üreticilerin ekonomik problemlerin çözümünde önemli katkısı olacak, çay ve fındıkta olduğu gibi alan bazlı destek verilmesi beklenmektedir. Alan bazlı destek üreticiler için fiyat istikrarsızlığı noktasında yaşanan problemlerin aşılmasında önemli bir çözüm yolu olacaktır. Örneğin, 2002'de 1 kilo kayısıyla 2 litre mazot alabilen üreticiler, 2017 yılında 1 kilo kayısıyla 1 litre mazot bile alamamaktadır. Bu rakamlardan da anlaşılacağı üzere kayısı üreticileri her geçen gün daha kötü noktaya sürüklenmektedir.

Satış ve pazarlama sorunu yaşayan kayısı son yıllarda tabii felaketler sonucu daha büyük krizle karşı karşıya kalmıştır. Son yıllarda arka arkaya meydana gelen don-dolu-sel felaketleri nedeniyle üreticiler büyük kayıp yaşamaktadır. Bazı yıllar ürün kaybı yüzde 60-70'leri bulmaktadır.

Ürünlerini sigortalatan üreticiler, TARSİM'in eksik zarar tespitleri nedeniyle ayrı bir mağduriyet daha yaşamaktadır. Ürün kayıplarının çok daha yüksek olduğunu söyleyen üreticiler, eksperler tarafından yapılan tespitlerin eksik yapılmasının don ve dolu kadar büyük bir darbe olduğunu ifade etmektedirler. 2017 yılında eksik zarar tespitlerine ilave olarak 'Fizyolojik Dökülme' adı verilen bir gerekçe ortaya konulmuş, ürün kayıplarının sebebi don ve dolu olarak değil ağaçlara ve üreticiye yüklenmiştir.

Malatya ilinde TARSİM tarafından 2006 yılından beri toplam 135 bin adet bitkisel ürün sigortası poliçesi düzenlenmiştir. 11 yıllık süre zarfında 135 bin poliçe düzenlenmesi her yıl ortalama 12 bin poliçe anlamına gelmektedir ki, bu rakam 10 milyonun üzerinde kayısı ağacının olduğu bir kent için oldukça düşüktür.

Kayısının ve üreticilerinin sorunları her geçen gün artmaktadır. Üreticiler son yıllarda DSİ ve Sulama Birlikleri tarafından çözüm üretilemeyen sulama sorunu nedeniyle ağaçlarını kurumaya terk etmek zorunda kalmıştır. Yıllarca emek verdikleri kayısı ağaçlarının göz göre göre kurmasına isyan eden üreticiler yaz aylarında Malatya'da çeşitli eylemler gerçekleştirmiştir.

Hem sulayamadıkları ağaçları kurduğu için hem de sattıkları ürünün işçi, ilaç, gübre, mazot gibi giderlerini karşılamadığı için üreticiler hasat mevsiminin ardından ağaçlarını kesmeye başlamıştır. Malatya ilinde son dönemlerde en sık duyulan ses hızar sesi olmuştur. Üreticiler ile direk bağlantılı olan ve sürekli onların sorunlarını dinleyen Ziraat Odaları tarafından yapılan açıklamaya göre 2017 yılında Malatya'da 2 Milyon kayısı ağacı kesilmiştir. Üreticiler ve ziraat odaları sulama sorununun çözülmemesi ve fiyat istikrarının sağlanmaması durumunda 2018 yılında çok daha fazla ağacın kesilebileceğini, 5 yıl sonra Malatya'da kayısı ağacının kalmayacağını açıklamışlardır.

Türkiye'nin dört bir yanında üreticilerin sorunları artarak devam etmektedir. Malatya'daki kayısı üreticilerinin sorunlarının benzeri Manisa ilindeki üzüm üreticileri tarafından da yaşanmaktadır. Üzüm üreticilerinin sorunlarının ele alınıp çözüme ulaştırılması amacıyla verilen araştırma önergesi 4 siyasi partinin desteği ile meclisten geçirilerek tam

üreticilerinin sorunlarının araştırılması ve çözümü için meclis araştırma komisyonu kurulmuştur. Aynı duyarlılığın yıllardır çok büyük sorunlarla uğraşan ve çözülmeyen sorunlar nedeniyle ağaçlarını kesme noktasına gelen kayısı üreticileri için de gerçekleşmesi beklenmektedir. Geleceklerini kayısı ağacına bağlayan binlerce üreticinin yıllardır kanayan yara haline gelen sorunlarının çözümü için komisyon kurulması büyük önem arz etmekte bu çerçevede başta Malatya Milletvekilleri olmak üzere, tüm gruplardan ve milletvekillerinden destek beklenmektedir.

Dünyanın en güzel kayısılarının yetiştirildiği Malatya İli, bu eşsiz ürünü değerlendirme noktasında sorunlar yaşamaktadır. Üreticilerin ve şehrin en önemli geçim kaynağı olan kayısı ürününün satış, pazarlama, tanıtım sorunlarının tespiti, bu sorunların ortadan kaldırılması için gerekli önlemlerin alınması, ürünün ekonomik girdi değerlerinin artırılması, kesilen ağaç sayısının tespiti bu çerçevede yapılacak çalışmaların belirlenmesi amacıyla Anayasanın 98, İçtüzüğü'nün 104 ve 105'inci maddeleri uyarınca Meclis Araştırması açılmasını arz ve teklif ederiz.

Ali Seker
İstanbul M.V.

Hüseyin ÇAMAK
Mersin M.V.

Veli AĞBABA
Malatya Milletvekili

SİBEL ÖZDEMİR
İstanbul M.V.

Mustafa Tuncer
Ankara M.V.

Ali AKYILDIZ
Sivas M.V.

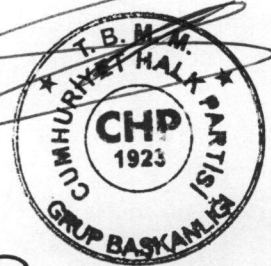
SERIAL KAMACI
Mersin

ÖZKAN YALIM
LİSEK

Muhammed
Cengiz
M.V.

Sena Sarhan
M.V.

Hüseyin YILDIZ
Aydin M.V.

14.93... Sayılı Meclis Araştırma Önergesinin İmza Çizelgesi

Adı Soyadı	Seçim Bölgesi	İmza
12 Çekirgen	KAHİRİ	[İmza]
Ökan GAYTANAOĞLU	Edirne	[İmza]
İrfan BAKIR	İSPARTA	[İmza]
Ömer Şehzade ALDAN	Muğla	[İmza]
Cemal Ökan Uğul	ESKİ	[İmza]
Özcan Furca	İzmir	[İmza]
Orhan SARIBACI	BURSA	[İmza]
Kadir Durmaz	Tokat	[İmza]
20 Musa GANİ	İzmir	[İmza]
Lale KARABİÇİK	BURSA	[İmza]
Kemal Zeybek	Samsun	[İmza]
İbrahim ÖZDİŞ	Adana	[İmza]
24 TACETTİN BAYIR	İZMİR	[İmza]

